

צ ברכות לר"ק הרא"ה.
ר שם במשנה. ש מילה
כר. ת ר"י ר"ן
והרמב"ם
והרשב"א
והרמ"א
א אורח חיים בשם
מר וקצת רבי שמחה.

קבוע צריך (ט) (מה) לטכר מעט קדם שירד לפני התבה, ולא יותר מדאי, אלא פעם ראשונה מסרב וכשיאמרו לו פעם שניה, מכין עצמו כמו שרוצה לעמוד, ובפעם שלישית יעמד. ואם האומר לו שירד הוא אדם גדול, אינו מסרב לו (ז) (מה) כלל: יז. ואם טעה שליח עבור וצריכין להעמיד אחר תחתיו, אותו שמעמידין תחתיו * לא יסרב: יח. שהאומר איני יורד לפני התבה מפני שבגדי צבועין או מפני שברגלי סנדל, (מה) לא ירד (מה) באותה תפלה כלל, מפני שדרך האפיקורסין להקפיד בכך ונחשין שמה אפיקורסות נזרקה בו. (הגה ואפילו אם נותן (מה) אמתלא לבריו לא מהני) (בית יוסף בשם ר' יוחנן): יט. ח"ש מונעים (כו) גר (מה) מלהיות שליח עבור, (ז) ונדרחו דבריהם. אפילו יחיד (נא) יכול לעכב ולומר (נב) איני רוצה (נא) שפלוני יהיה תנן, אם לא שכבר הסכים עליו (נב) מתחלה. (הגה ודוקא שיהיה לאותו יחיד טעם הגון על פי (נא) טובי העיר, אבל בלא הכי אין תיחיד יכול למחות בשליח עבור (מהרי"ו וי"ל סימן ס). ואם הוא

שערי תשובה

ס גר. עין באר היטב שקבת שממור תלוי במחלוקת אם פשוט לכתב תפילין, ורצוה לומר שהוא פלגמא בפרדכי, וצ"ח לעיל סימן לט וצ"ח ברפי יוסף ב"ר דעה סימן רפא ובדברי הש"ח שם, ובספר ראשון לציון (שחבר קדוש ה' בעל האור חיים) פתב לעצן דיןא דהפסול אינו אלא בריצה ולא נבא ממור שאינו פותב האזנה לשמה אבל שאר הספר תורה פשוטה. ובברפי יוסף שם ב"ר דעה מסיק דכל הספר תורה פסול גם לא יהיה שליח עבור, אך תפילין שקבת פשוט כמור שקבת מור"ם סימן ט:

כי אב המון גזים נחתף. שליח ציבור ממור, תלוי במחלוקת אם ממור פשוט לכתב ונשלם הומן לא מקרי הסכים עליו תפלה, דעכשו תרי קבלה חדשה וקאלו לא

באר הלכה

לא דאין צריך להמתין כלל. ומפל מקום בדיח רש לישב דעת השליחן ערוה, דמירי האמרא בשליח עבור שאינו קבוע לענין התפלה רק דהוא ממנה לשארי דברים, ולפי מה שפרש רש"י בחזיון כד ע"ב ח"ש שליח עבור שהוא ממנה לתקיעת שופר ולגדות ושארי דברים, עין שם, ואף על גב דהודאי מתרצים הצבור שחנה הוא שלוחם גם כן לתפלה מפל מקום עכד דממלך, מה שאין כן בשליח עבור שהתמנותו היה העקר שהוא יהיה השליח עבור לתפלה, אין צריך לממלך כלל. ובכ"ז שם, כיון שזה חיים הראשון שנחמנו לעבודתם, פדמוכת בקרא שם, אפשר דגרע משליח עבור קבוע שעומד תמיד לקב: יז * לא יסרב. שלא להפסיק בתפלה:

על ד' זה לאותה תפלה לכד: (מה) אמתלא. כגון שאמר שדבורו היה לכבוד המקום וללבוש לבנים, מכל מקום כיון שהצבור בקשו ממנו להתפלה להם כך לא היה לו להיות סרבן, כיון דמדינא מותר. כתב הפרי תדע, דוקא אם אחר כך אמר האמתלא, אבל אם מיד כשאמר שאני עובר בצבועים אמר תכף השעם, שאין קרן בכוד לד' כי אם בלבנים, ירד, עין שם: יט (מה) מלהיות שליח עבור. לפי שלא יוכל לאמר אלהי אבותינו, אבל כשהוא מתפלל בינו לבין עצמו יאמר אלהי אבות ישראל: (ז) ונדרחו דבריהם. שהוא יכול לומר גם כן אלהי אבותינו, דאברהם נקרא אב המון גזים דכתיב כי אב המון וגו', מפני (ה) שלמד לכל העולם אמונת ד'. שליח עבור ממור, תלוי במחלוקת אם ממור כשר לכתב תפילין וכן פתב בשו"ע נקטת הגדולה, ולפי זה להמנן אברהם בסימן לט שכתב בשם הרי"ק משה דמור לכתב תפילין, מור להיות שליח עבור. אמנם בספר ברפי יוסף ב"ר דעה רפא מסיק דשליח עבור לא יהיה, ותפילין שקבת פשוט: (נא) יכול לעכב. בעת ההתמנות, והשעם, (ה) שהרי התפלות במקום התמידים תקנום, וכל ישראל יש להם חלק בתמידים, ומי יוכל להקריב קרבנו שלא מדעתו, אם לא שכבר הסכים עליו, ואז אין יחיד וגם תצי הקהל יכולין להעבירו אפילו רוצים לתן לו שכרו משלם, כיון שלא עשה שלא בחנן, אבל רב הקהל יכולין להעבירו אם נותנין לו שכרו משלם ואור ורעה), ועכשו תרשעו להעבירו רק ביד שבעה טובי העיר או הבכררים, כל מקום ומקום לפי התקנה ופרי מגדים: (נב) איני רוצה. (ה) ודוקא שיש שליח עבור אחר שיוכלו הקהל להשפירו בדמיו, אבל אם אינו בנמצא, או שהוא בנמצא אלא שפא להוסיף פדמים, יכולין הקהל לומר לו אין בדינו להוסיף, אלא הוא יוסיף משלו, ואף אם יכיר שנגנו שזה השני הוא מעלה מן הראשון כנגד תוספות הדמים, אפילו הכי יכולין הקהל לומר אין יכולת כל כך בדינו להוסיף פדמים: (נא) שפלוני יהיה תנן. הוא הדין בכל המנויים יכול למחות, אפילו בתנן מרביץ תורה ותוסף ושיבה. ודוקא כשרוצה לקבל אחר, אבל אם מוטה שאינו רוצה שיהיה מרביץ תורה בקהל, פשיטא שאין במחאתו כלום, ואפילו המעוט יכולין לכף לרב. ואפילו ברוצה למנות אחר, אם אותו שרב הקהל מסכימים עליו הוא עדיף מזה, גם כן אינו יכול למחות, ואפשר דאפילו מעוט יכולין לכף לרב לשכר מעלה נקטת הגדולה. כתבו האחרונים, שזה הדין דשלמת ערוה הוא דוקא בימיהם, אבל היום שדיוע שבטנותינו הרבים תרבה מתוקין במחלוקת בלי טעם ורית וכוונתם שלא לשם שמים, אם היו צריכין לשאל לכל יחיד ויחיד בענין המנויים, בין לענין מנוי השליח עבור או מרביץ תורה וצב בית דין בעיר וכל כהאי גוונא, לא היו מסכימים לעולם, על כן הולכין אחר רב פורעי המס, ואפילו פסולי קורבי ביניהם וסגן אברהם). ועכשו המנהג שהולכין אחר שבעה טובי העיר או אחר הבכררים מן הקהל על זה, כל מקום ומקום לפי מנהגו ופרי מגדים, והכל שלא ירבו המחלוקת, ואין משגיחתן על יחיד. והמנן אברהם כתב עוד טעם, דלא שנה היום דין דעכוב יחיד לענין שליח עבור, דדוקא בזמניהם שהיה השליח עבור מוציא רבים ידי חובתם בתפלתו או היה יחיד יכול לעכב, דאין נעשה שלוחו בעל כרתו, מה שאין כן עתה שכלם בקריאים, רק השליח עבור הוא לפידיט, אף על פי שאומר קדיש וברכו, אין כל כך קפידא: (נא) מתחלה. ואם קבלוהו לזמן ונשלם הומן לא מקרי הסכים עליו מתחלה, דעכשו הוי קבלה תדשה וקאלו לא היה שם עדן ושי"ח. ועין מה שכתבנו בסוף סעיף קטן הקודם. ראובן שהיה שליח עבור שכיר שנה והשלים שנתו, והתחיל להתפלל ימים מספר מהשנה התדשה, ומקצת אנשים מתו בו באמנם שכבר נשלם השנה שהשכירוהו ושאנים רוצים אותו עוד, והשליח עבור טען שמתאחר שכבר התחיל להתפלל בתנאים נוראים שהם מהשנה התדשה ולא מאנו בו, שלהיותו שכיר שנה, מקצתה קבלה, ושיפרעו לו משלם, פסק בתשובת מעיל צדקה דהדין עם השליח עבור. עין לקט הקטת יד ע"א: (נא) טובי העיר.

שער הציון

ונראה דכשאין שליח עבור אחר גם למחיד צדקה איך מותר: יח (נא) ש"ח: (מ) מביא יוסף: יט (מה) תרומה: (מא) בית יוסף: (מב) באר היטב רש"י: